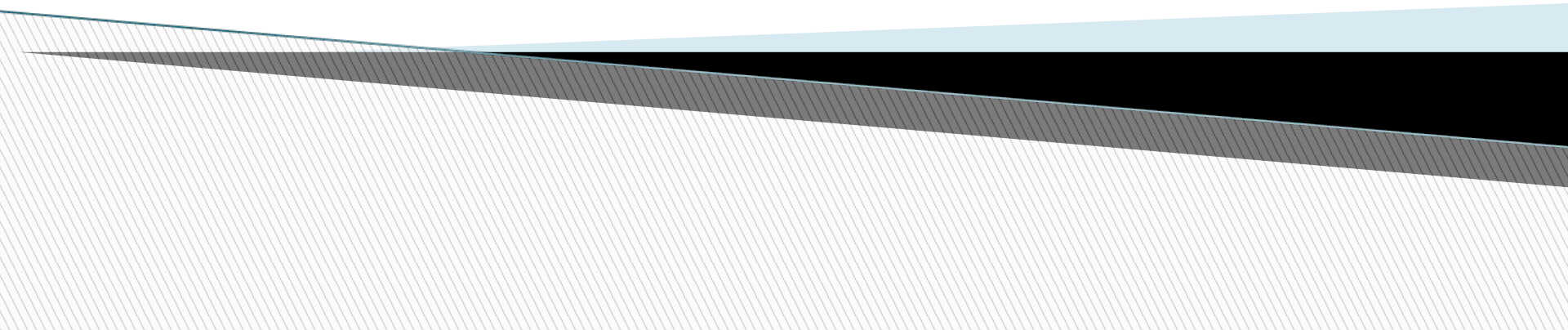
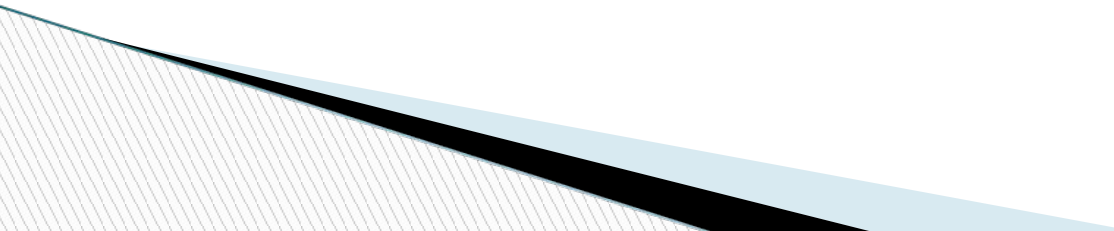

***Тема : Державна система
стандартизації в
Україні***

□ План

- 1. Національні системи стандартизації, основні завдання їх діяльності, концепції розвитку національної стандартизації й основні напрями діяльності.
 - 2. Категорії та види нормативних документів, що регулюють питання стандартизації в Україні.
-

- ▣ Стандартизація –це діяльність із метою досягнення оптимального ступеня упорядкування в певній галузі шляхом установлення положень для загального і багаторазового використання реально існуючих або можливих завдань

- Мета стандартизації – оптимальне впорядкування об'єктів стандартизації

Стандартизація

```
graph TD; A([Стандартизація]) --> B[Офіційна]; A --> C[фактична]; B --> D[Завершується випуском стандартів, еталонів або інших нормативних документів]; C --> E[Має поступовий розвиток ( грошові одиниці, закони та моральні норми); її успіхи сприяють культурному й економічному прогресу на всіх етапах цивілізації];
```

Офіційна

Завершується випуском стандартів, еталонів або інших нормативних документів

фактична

Має поступовий розвиток (грошові одиниці, закони та моральні норми); її успіхи сприяють культурному й економічному прогресу на всіх етапах цивілізації

Стандартизація

```
graph TD; A[Стандартизація] --> B[Національна]; A --> C[Міжнародна]; B --> D["Стандартизація, яка проводиться на рівні однієї конкретної держави"]; C --> E["Робота зі стандартизації, в якій беруть участь кілька країн"];
```

Національна

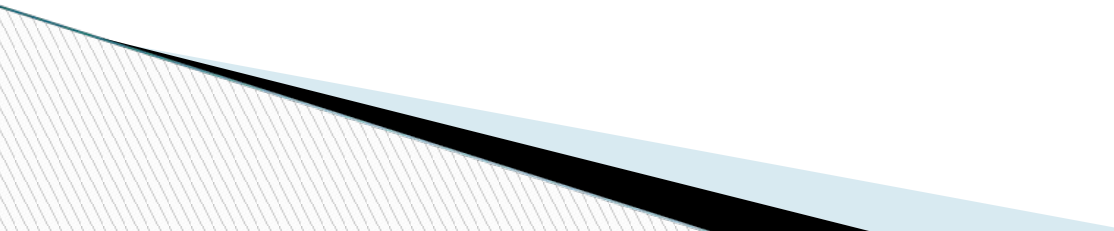
Стандартизація, яка проводиться на рівні однієї конкретної держави

Міжнародна

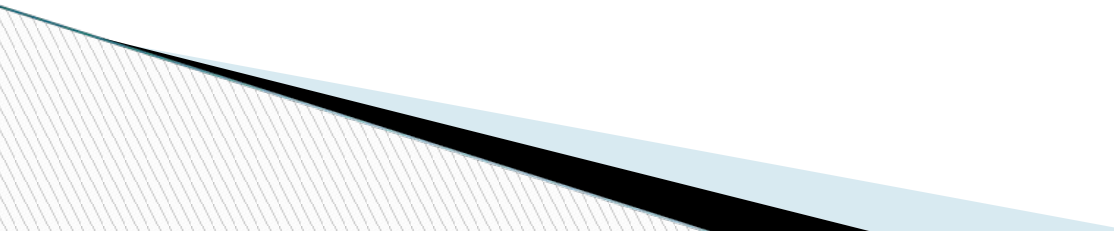
Робота зі стандартизації, в якій беруть участь кілька країн

В Україні стандартизація має державний характер та спрямована на забезпечення;

- ❖ Єдиної технічної політики;
- ❖ Захисту інтересів вітчизняних виробників та споживачів продукції;
- ❖ Економії всіх видів ресурсів;
- ❖ Відповідності продукції світовому рівню якості та надійності;
- ❖ Гармонізації національних нормативних документів зі світовими аналогами;
- ❖ Відповідності вимогам нормативних документів законодавчим актам;

- ❖ Сприяння виходу української продукції на світовий ринок;
 - ❖ Забезпечення уніфікації, сумісності та взаємозамінності продукції, її надійності;
 - ❖ Безпеку народногосподарських об'єктів і запобігання аварій та техногенних катастроф з урахуванням ступеня ризику виникнення природних катаклізмів;
 - ❖ Сприяння забезпеченню обороноздатності та мобілізаційної готовності країни.
-

Державна система стандартизації

1. Встановлює категорії, види стандартів, об'єкти стандартизації.
 2. Визначає єдиний порядок розробки стандартів, їх викладення, побудову, оформлення, узгодження державної реєстрації, видання, впровадження.
 3. Встановлюється система органів і служб стандартизації та порядок державного нагляду й відомчого контролю за впровадженням і дотримання стандартів.
-

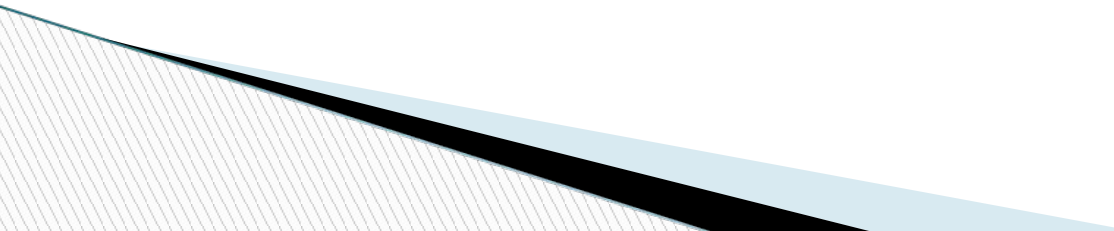
□ Національна система стандартизації України -

- Це система, яка визначає основну мету і принципи управління, форми та загальні організаційно-технічні правила виконання всіх видів робіт зі стандартизації. Вона являє собою комплекс взаємопов'язаних правил і положень, які регламентують організацію та порядок проведення робіт з усіх питань практичної діяльності в галузі стандартизації країни

- ▣ Правові основи стандартизації в нашій державі базуються на Законі України "Про стандартизацію" . Це важливий документ, який регулює відносини, пов'язані з діяльністю у сфері стандартизації та застосуванням її результатів. Положення Закону є обов'язкові до виконання всіма органами державної влади, суб'єктами господарювання незалежно від форми власності та видів діяльності, а також відповідними громадськими організаціями і суспільними об'єднаннями.

- ▣ **Головне завдання стандартизації** - створювати системи нормативної документації, що визначають прогресивні вимоги до продукції.

- ▣ **Об'єктом** виступає предмет (продукція, процес, послуга), який підлягає стандартизації.

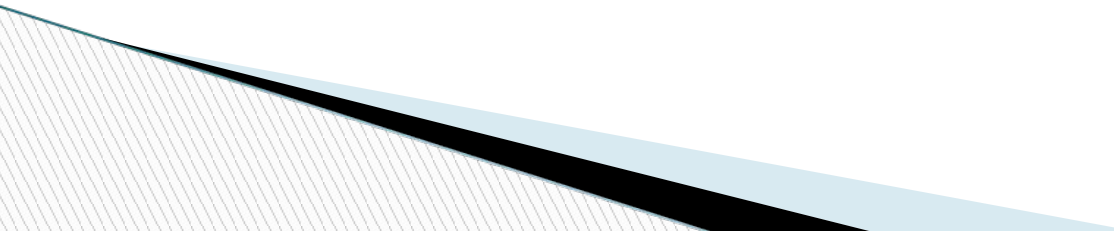
 - ▣ **Продуктом стандартизації** виступає нормативний документ - документ, що встановлює правила, загальні принципи або характеристики, що стосуються різних видів діяльності чи їх результатів.
-

- ▣ У 1998р. Держстандартом України було розроблена **“ Концепція розвитку національних систем стандартизації, сертифікації і акредитації ”** , яка визначає завдання щодо актуалізації цілей і методів стандартизації і міжнародного співробітництва, гармонізації основної термінології з основними документами
- ▣ ISO, IES, COT.
- ▣ Нова концепція діяльності зі стандартизації знайшла відображення в Законі України
- ▣ **“ Про стандартизацію ”** в якому встановлено правові й організаційні основи стандартизації в Україні, спрямовані на забезпечення єдиної політики в цій сфері.

2. Категорії та види нормативних документів, що регулюють питання Стандартизації в Україні.

У процесі стандартизації виробляються норми, правила, вимоги, характеристики, що стосуються об'єкта стандартизації, які оформляються у вигляді нормативного документа.

▣ **Нормативний документ** – це документ, що встановлює правила, загальні принципи або характеристики різних видів діяльності або їхніх результатів". Даний термін охоплює такі поняття як "стандарт", "кодекс ustalеної практики", технічні умови.

▣ **Стандарт-** документ, розроблений на засадах відсутності протиріч з істотних питань із боку більшості зацікавлених сторін і затвержений визнаним органом, в якому встановлено правила, вимоги, загальні принципи або характеристики, що стосуються різних видів діяльності чи їх результатів для досягнення оптимального ступення упорядкування в певній галузі.

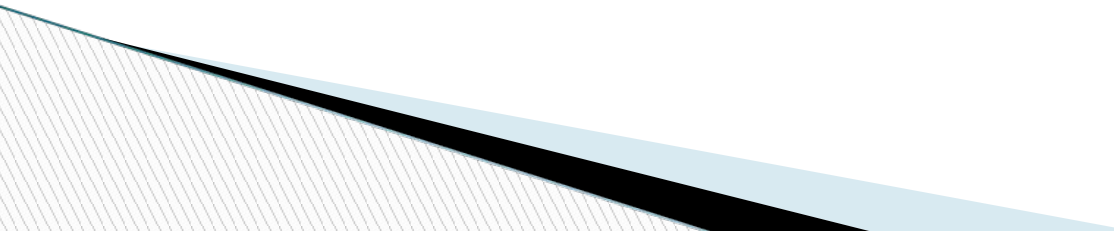
▣

- Види стандарту- це фактично той зміст, що закладено в нього.
 - Види стандарті
- **1. Основоположні** стандарти включають організаційно – методичні та загальнотехнічні положення для визначеної галузі стандартизації, а також терміни та визначення, загальнотехнічні вимоги, норми та правил
- **2. Стандарти на процеси** встановлюють основні вимоги до послідовності та методів виконання робіт у процесах, що використовуються у різних видах діяльності

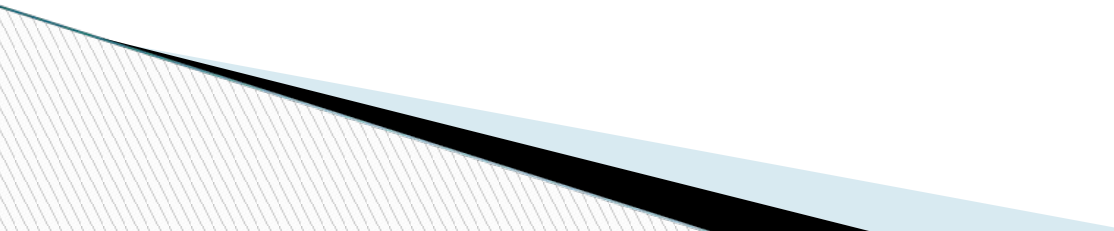
- та забезпечують відповідність процесу його призначенню.
 - **3. Стандарти на методи контролю** – встановлюють послідовність робіт, способи й технічні засоби їх виконання для різних видів та об'єктів контролю продукції, процесів, послуг.
 - **4. Стандарт на продукцію й послуги** встановлюють вимоги до груп однорідної або конкретної продукції та послуги, що забезпечують відповідність своєму призначенню.
-

▣ Групи стандартів на продукцію за видами

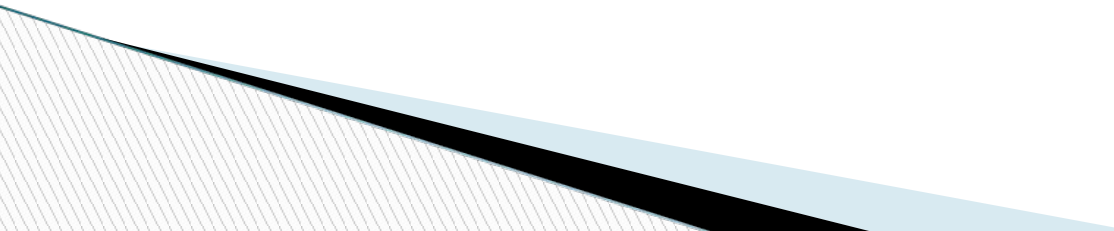
- ▣ Перша - стандарти на загальні норми і вимоги, тобто стандарти, що не відносяться до якихось конкретних виробів.
 - ▣ Друга - стандарти, що поширюються на певну продукцію або відносяться до певних видів виробів та їх якісних параметрів.
-

- ▣ Робота зі стандартизації проводиться в міжнародному масштабі, у межах групи країн, регіонів, окремої країни або галузі сільського господарства, об'єднання, підприємства.

У міжнародній стандартизації участь є відкритою для відповідних органів усіх країн. Її результатом є міжнародні стандарти, використані для полегшення науково-технічних і торговельних зв'язків.

- ▣ **Міждержавна стандартизація** – це загальна система стандартизації, що використовується колом незалежних держав, які провадять погоджену політику в цій галузі.
 - ▣ **Регіональна стандартизація** – стандартизація, участь у якій є відкритою для відповідних органів країн лише одного географічного або економічного регіону.
 - ▣ **Національна стандартизація** здійснюється на рівні однієї конкретної країни.
-

▣ **Технічні умови** – документ, що встановлює технічні вимоги, яким повинні відповідати продукція, процеси або послуги. Технічні умови можуть бути стандартом, частиною стандарту або окремим документом.

Категорії нормативних документів

Міжнародний стандарт (ГОСТ) – стандарт, прийнятий міжнародною організацією зі стандартизації.

- ▣ **Регіональний стандарт** – стандарт, прийнятий регіональною міжнародною організацією зі стандартизації.

- ▣ **Міждержавний**– це стандарт, прийнятий державами, що приєдналися до згоди про проведення єдиної політики в галузі стандартизації, метрології й сертифікації.
- ▣ **Національний**– це стандарт, прийнятий національним органом із стандартизації однієї країни.
- ▣ **За масштабами поширення стандарти поділяються на такі категорії:** державний стандарт України (ДСТУ), галузевий (ГСТУ), стандарт підприємства (СТП), технічні умови України (ТУУ):

▣ **Державний стандарт України (ДСТУ)** – головний нормативний документ зі стандартизації в країні, який належить безумовному виконанню органами виконавчої влади, усіма підприємствами та громадянами, на діяльність яких поширюється дія стандарту. ДСТУ затверджується Державним комітетом України зі стандартизації, метрології й сертифікації (Держстандарт України), а в галузі будівництва – Державним комітетом України зі справ містобудівництва та архітектури.

▣ **Галузевий стандарт (ГСТУ)** затверджується міністерством (відомством). ГСТУ розробляють на продукцію, послуги за відсутності державних стандартів України чи у випадку необхідності встановлення вимог, що перебільшує чи доповнює вимоги ДСТУ. Галузевий стандарт не повинен перечити державному й підлягає безумовному виконанню підприємствами та організаціями, які входять у сферу управління органа, який затвердив його.

- ▣ **Технічні умови (ТУ)** – нормативний документ, розроблений для встановлення вимог, що регулюють відносини між постачальником (розробником, винахідником) і споживачем (замовником) продукції, на яку відсутні державні чи галузеві стандарти (або в разі необхідності конкретизувати вимоги даних документів).
- ▣ Технічні умови бувають двох типів: ТУ, що є невід’ємною частиною комплексу нормативних документів на продукцію (вироби, послуги) і ТУ, що є самостійним документом.

▣ **Стандарт підприємства (СТП)**

затверджується та використовується тільки на конкретному підприємстві; розробляється на продукцію (процеси, послуги), яку виготовляють (здійснюють, надають) тільки конкретні підприємства.

Стандарти підприємства не повинні суперечити обов'язковим вимогам державних та галузевих стандартів.

Технологічний процес, викладений у СТП, повинен забезпечити показник і вимоги безпеки, встановлені державними актами. СТП не може порушувати ГОСТи.

▣ Якщо стандарт нормалізований зі стандартом ISO він позначається так:

ДСТУ ISO 9001-2001. Система управління якістю. Вимоги.